

7-8 Μαΐου 2014, Πάτρα

ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΚΗ ΒΙΑ

Διοργάνωση:

ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΠΡΟΛΗΨΗΣ
ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΒΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΥ
ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ
ΝΕΩΝ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΑΧΑΪΑΣ

COLLEGE INTERNATIONAL DE
L'ADOLESCENCE **CILA**

ΚΕΝΤΡΟ ΨΥΧΑΝΑΛΥΤΙΚΩΝ
ΜΕΛΕΤΩΝ **OPPORTUNA**

Με την υποστήριξη:

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΣΠΟΥΔΩΝ «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΕΞΙΟΤΗ-
ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΗ
ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ» ΤΟΥ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΜΟΥΣΕΙΟ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
ΠΑΤΡΩΝ

AMBASSADE DE FRANCE
EN GRÈCE

GRÈCE

ΓΑΛΛΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΠΑΤΡΩΝ

Τόπος διεξαγωγής συνεδρίου:

Μουσείο Επιστημών και Τεχνολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών

Επιστημονικός υπεύθυνος:

Νίκος Παπαχριστόπουλος

Επιστημονική επιτροπή:

Alix Bernard

Annie Birraux

Emmanuelle Caule

Μαρία Δροσινού-Κορέα

Παντελής Κυπριανός

Didier Lauru

Jean-Yves Le Fourn

François Marty

Γεωργία Ξανθάκη-Καραμάνου

Γιώργος Παναγιωτόπουλος

Ευγενία Πιερρή

Κυριακή Σαμαρτζή

Κλαίρη Συνοδινού

Νίκος Χαραλαμπόπουλος

Οργανωτική επιτροπή:

Μαριλίνα Αναστοπούλου

Γιώργος Αναστασόπουλος

Ακριβή Γεωργούση

Πένυ Θεολόγη-Γκούπη

Βασίλης Νταλούκας

Γιάννης Παπαγιαννόπουλος

Γιούλη Παπαδημητροπούλου

Βάϊος Παπαϊωάννου

Συμμετέχοντες:

Alix Bernard, ψυχολόγος, καθηγήτρια κλινικής ψυχολογίας στο Πανεπιστήμιο της Angers, μέλος του CILA.

Annie Birraux, ψυχίατρος, επίτιμος καθηγήτρια ψυχοπαθολογίας του Πανεπιστημίου Paris 7, ιδρυτής του CILA

Emmanuelle Caule, ψυχολόγος στην μονάδα διατροφικών διαταραχών στο κέντρο Abadié στο Μπορντώ, διδάσκουσα στο Πανεπιστήμιο του Μπορντώ, μέλος του CILA.

Κωνσταντίνος Γκότσης, δικηγόρος, ιστορικός, διδάσκων στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Μαρία Δροσινού-Κορέα, επίκουρος καθηγήτρια ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης (υπό διορισμό) στο Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, επίτιμος μόνιμη πάρεδρος Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

Νατάσα Κατσογιάννη, ψυχολόγος, ψυχαναλύτρια, διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Paris 7.

Παντελής Κυπριανός, αν. πρύτανης του Πανεπιστημίου Πατρών, καθηγητής ιστορίας της εκπαίδευσης στο ΤΕΕΑΠΗ του Πανεπιστημίου Πατρών.

Didier Lauru, ψυχίατρος, ψυχαναλυτής, διευθυντής του ιατρο-ψυχο-παιδαγωγικού κέντρου Étienne-Marcel στο Παρίσι, πρόεδρος του CILA.

Jean-Yves Le Fourn, παιδοψυχίατρος, ψυχαναλυτής, διευθυντής του κέντρου Oreste στην Τουρ, μέλος του CILA.

François Marty, ψυχολόγος, ψυχαναλυτής, καθηγητής κλινικής ψυχολογίας και ψυχοπαθολογίας στο Πανεπιστήμιο Paris Descartes, μέλος του CILA.

Νίκος Παπαχριστόπουλος, ψυχολόγος, ψυχαναλυτής, υπεύθυνος του Συμβουλευτικού Σταθμού Νέων της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Αχαΐας και του Παρατηρητηρίου Πρόληψης Σχολικής Βίας και Εκφοβισμού της Περιφέρειας Εκπαίδευσης Δυτικής Ελλάδος, διδάσκων στο Πάντειο Πανεπιστήμιο.

Κυριακή Σαμαρτζή, ψυχολόγος, ψυχαναλύτρια, διδάσκουσα στο ΤΕΙ Πάτρας.

Κλαίρη Συνοδινού, καθηγήτρια ψυχοπαθολογίας και ψυχανάλυσης, ψυχαναλύτρια της Διεθνούς Ψυχαναλυτικής Ενώσεως (IPA), συνεργάτις του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου στο Διακρατικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών για την Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση και του Paris VII.

Νίκος Χαραλαμπόπουλος, λέκτορας κλασικής φιλολογίας στο τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών.

Μιχάλης Χριστοδούλου, κοινωνιολόγος, υπ. διδάκτωρ του τμήματος ΤΕΕΑΠΗ του Πανεπιστημίου Πατρών.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Τετάρτη, 7 Μαΐου 2014

15:00 – 15:30	Εγγραφές
15:30 – 16:00	Χαιρετισμοί Γιώργος Παναγιωτόπουλος , Περιφερειακός Διευθυντής Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δυτικής Ελλάδος Ευγενία Πιερρή , Διευθύντρια Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Αχαΐας Παντελής Κυπριανός , Αν. Πρύτανης του Πανεπιστημίου Πατρών Ευάγγελος Βιτωράτος , Διευθυντής του Μουσείου Επιστημών και Τεχνολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών Γεωργία Ξανθάκη-Καραμάνου , Πρόεδρος του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου
1^η συνεδρία: Σχολική βία. Η κατασκευή της έννοιας	
Προεδρεύων: Παντελής Κυπριανός	
16:00 – 16:30	Παντελής Κυπριανός: «Η έννοια της σχολικής βίας: από το σχολείο στην κοινότητα»
16:30 – 17:00	Νίκος Χαραλαμπόπουλος: «Ο χορός των Μουσών: πειθώ αντί βίας στο Πλατωνικό σχολείο»
17:00 – 17:30	Κωνσταντίνος Γκότσης: «Σώματα εναντίον σωμάτων στον χώρο του σχολείου. Ο "μετασχηματισμός" των αδικημάτων του ποινικού κώδικα σε "σχολική βία" και "εκφοβισμό»
17:30 – 18:00	Συζήτηση
18:00 – 18:30	Διάλειμμα
2^η συνεδρία: Σχολική βία και εφηβεία	
Προεδρεύουσα: Emmanuelle Caule	
18:30 – 19:00	Μιχάλης Χριστοδούλου: «Από την "επινόηση" της παιδικής ηλικίας στην "εξαφάνισή" της: Λόγος περί βίας και σχολείο τον 21ο αιώνα»
19:00 – 19:30	Νατάσα Κατσογιάννη: «Η σχολική βία ως σύμπτωμα της δυσφορίας στο σχολείο»
19:30 – 20:00	Κυριακή Σαμαρτζή: «Σχολική βία, διαδίκτυο και το νέο ιδανικό τού εγώ»
20:00 – 20:30	Συζήτηση

Πέμπτη, 8 Μαΐου 2014

1^η συνεδρία: Σχολική βία και μάθηση

Προεδρεύουσα: Κλαίρη Συνοδινού

16:00 - 16:30	Jean-Yves Le Fourn: «Το ζήτημα της συμβολικής βίας στο σχολείο»
16:30 - 17:00	Μαρία Δροσινού-Κορέα: «Η παρουσία της επιθυμίας και της βίας στην ειδική αγωγή και εκπαίδευση».
17:00 - 17:30	François Marty: «Παρεμποδίζει άραγε η βία του εφήβου τις διαδικασίες μάθησης;»
17:30 - 18:00	Συζήτηση
18:00 - 18:30	Διάλειμμα

2^η συνεδρία: Σχολική βία και κοινωνικός δεσμός

Προεδρεύων: Νίκος Παπαχριστόπουλος

18:30 - 19:00	Didier Lauru: «Από την σύγκρουση στην βία»
19:00 - 19:30	Νίκος Παπαχριστόπουλος: «Σχολική βία και κοινωνικά συμπτώματα»
19:30 - 20:00	Alix Bernard: «Περιβάλλον σε κρίση και ανάδυση της βίας»
20:00 - 20:30	Συζήτηση - Λήξη εργασιών συνεδρίου

Η διάχυση του Λόγου περί σχολικής βίας θεσμοποιεί ένα καθεστώς «αληθείας», καθιστώντας τον εσωτερικό κόσμο του εφήβου αντικείμενο παρακολούθησης και εξέτασης, και προωθεί ως εκ τούτου νέες μορφές θέσμησης του εφηβικού εαυτού • θέσμηση η οποία εγκαινιάζεται μέσω μιας γνώσης η οποία αξιώνει να καταστήσει ορατό ένα «φαινόμενο» (π.χ. bullying), να ταξινομήσει τις μορφές του (π.χ. λεκτική ή σωματική), να συστηματοποιήσει την αιτιολογία του (π.χ. οι κλινικές κατηγορίες του DSM) και να προτείνει τους ενδεδειγμένους τρόπους αντιμετώπισής του.

1. Ποια είναι η ιδιαιτερότητα του ψυχαναλυτικού λόγου σε σχέση με την κανονιστικότητα του Λόγου αυτού;
2. Πώς σχετίζεται το φαινόμενο της σχολικής βίας με θεμελιώδεις ψυχαναλυτικές αναφορές, όπως η ενόρμηση επιθετικότητας, ο ναρκισσισμός, το ιδανικό του εγώ, η διάπραξη;
3. Πώς μπορεί ο ψυχαναλυτικός λόγος να εντάξει την προβληματική περί της σχολικής βίας στον ευρύτερο ψυχαναλυτικό λόγο περί του κοινωνικού συμπτώματος στην σημερινή εποχή; Ιδίως δε, για την ελληνική κοινωνία, στην οποία η αποκαλούμενη οικονομική κρίση αναδιαμορφώνει την έννοια του κοινωνικού δεσμού;